

Mezinárodní soutěž překladů z novořečtiny 2011

NICOLE VOTAVOVÁ SUMELIDISOVÁ (TEXT)

Začátkem jarního semestru 2011 se studenti oboru **Novořecký jazyk a literatura FF MU Brno** zúčastnili 12. mezinárodní soutěže překladů z novořečtiny, kterou vyhlásily *ústavy novořeckých studií Sofijské a Nové bulharské univerzity* ve spolupráci se *Společností překladatelů Bulharska*. Soutěž proběhla na dvou úrovních, bakalářské a magisterské, a studenti měli možnost si k překladu vybrat báseň, nebo prózu, případně přeložit oba texty své úrovně. Pro bakalářský cyklus byly k překladu vybrány texty současných řeckých autorů: básnířky Kateriny Angelaki-Ruk a prozaika Dimitrise Nollase. Studenti magisterského cyklu měli nelehký úkol přeložit úryvek z díla řeckého romantického básníka Dionysia Solomose, nebo ukázkou z prózy z 50. let od Nikose Kavvadiase. První místo za bakalářský cyklus získal překlad básně *To ταξίδι νυχτερινό* (K. Angelaki-Ruk) Jany Zetkové a z magisterského cyklu byl jako nejlepší vybrán překlad prózy *Βάρδια* (N. Kavvadias) Hany Coufalové.

Δωδέκατος φοιτητικός διαβαλκανικός διαγωνισμός 2011

NICOLE VOTAVOVÁ SUMELIDISOVÁ (KEIMENO)

Στις αρχές του θερινού εξαμήνου 2011 οι φοιτητές του κλάδου **Νεοελληνική γλώσσα και λογοτεχνία της ΦΣ του Πανεπιστημίου Μάσαρυκ στο Μπρνο** πήραν μέρος στο 12^ο διαβαλκανικό διαγωνισμό μετάφρασης από τα ελληνικά διοργανωμένο από το *Νεοελληνικό Τμήμα του Πανεπιστημίου της Σόφιας «Άγιος Κλήμης της Αχρίδας»*, το *Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του Νέου Βουλγαρικού Πανεπιστημίου* σε συνεργασία με την *Εταιρεία Μεταφραστών της Βουλγαρίας*. Ο διαγωνισμός πραγματοποιήθηκε σε δύο επίπεδα: για προπτυχιακό και μεταπτυχιακό κύκλο και οι φοιτητές μπορούσαν να επιλέξουν πεζογραφία ή ποίηση. Οι προπτυχιακοί φοιτητές ασχολήθηκαν με μετάφραση έργων σύγχρονων Ελλήνων συγγραφέων: της ποιήτριας Κατερίνας Αγγελάκη-Ρουκ και του πεζογράφου Δημήτρη Νόλλα, ενώ οι φοιτητές του μεταπτυχιακού κύκλου μετέφραζαν ποίημα του Διονύσιου Σολωμού και απόσπασμα από το κείμενο του Νίκου Καββαδία. Βραβεύτηκε η μετάφραση του ποιήματος *Το ταξίδι νυχτερινό* (Κ. Αγγελάκη-Ρουκ) από την Jana Zetková και η μετάφραση αποσπάσματος του πεζογραφήματος *Βάρδια* (Νίκος Καββαδίας) από την Hana Coufalová.

Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ,
Ταξίδι νυχτερινό

Ξαναπαίνω στ' όνειρο
σαν σ' ένα εγκαταλελειμμένο σπίτι.
Καπνοί στο βουνό·
σκέφτομαι: «Θα καίνε τα σκουπίδια»
μα πάλι υπάρχει μια νοψία
μάρισσας με κύκλους.
Ό,τι γίνεται
έχει ήδη γίνει
γι' αυτό η πραγματικότητα
μπορεί και μεταμορφώνεται...
Ταξίδι νυχτερινό
σαν ν' αποφεύγουμε τα νησιά
λεκέδες ομορφιάς
στο σιωπηλό μαύρο
κι οι μανάδες στις γέφυρες
γιατί φωνάζουν τόσο φοριχτά
προς τα παιδιά τους
όταν κι αυτά μαϊμουδίζουν
το άπειρο
και δεν ξέρουν ακόμη
αν τα νερά είναι μέσα
ή γύρω απ' τα μικρά τους σώματα.
Πλέει κι ο μηχανισμός
της φθοράς
αυτό που λείπει τώρα
θα μου λείπει χειρότερα
στο μέλλον
και θα λέγεται ζωή.

Από τη συλλογή
Ο θρίαμβος της σταθερής απώλειας
(1978)

Katerina Angelaki-Ruk,
Noční cesta

Znovu vcházím do snu
jak do opuštěného domu.
Kouř na horách.
Napadne mě: „Asi pálí odpadky.“
Ale zase je zde ta představa
chýše čarodějky.
To, co se děje,
se již stalo –
a skutečnost se proto
může měnit...
Noční cesta –
jako bychom se vyhýbali ostrovům,
skvrnám krásy,
v mlčenlivé temnotě.
A matky na mostech
proč křičí tak strašně
na své děti,
když i ony se opičí
po nekonečnu
a přitom ještě neví,
jestli je voda uvnitř
nebo kolem jejich malých těl.
Plyne i koloběh
chátrání...
To, co mi chybí nyní
mi bude chybět ještě víc –
v budoucnu
a bude to život.

Ze sbírky *Pokoření postupné ztráty* (1978)
Přeložila Jana Zetíková – bakalářský
cyklus – 1. místo

N. Καββαδίας, **Βάρδια** (απόσπασμα)

Να ξυπνάς και να βρίσκεσαι σ' έναν τόπο για πρώτη φορά. Τρίβεις τα μάτια, κόκκινα και κουρασμένα. Βλέπεις θαμπά. Άνθρωποι πού δεν τους φαντάστηκες. Τους αγαπάς. Νταραβερίζεσαι και γίνεσαι μάτσο με δαύτους. Φεύγεις. Τους θυμάσαι όταν μείνεις για λίγο στο σπίτι σου, την ώρα που πέφτεις να κοιμηθείς. Η θύμηση αξίζει μονάχα όταν ξέρεις πώς θα κινήσεις για καινούργιο ταξίδι. Η χειρότερη άρνηση, η μεγαλύτερη απελπισία, είναι να φουντάρεις στον τόπο σου και να ζεις με τις αναμνήσεις.

Υπάρχουν σε μια γοτθική εκκλησία κάτι στασίδια πού σαν τ' αναποδογυρίζεις, θα δεις σκαλισμένες παραστάσεις αισχρές. Περισσότερο κι από κείνες πού βρίσκονται σε πέτρινους ναούς στις Ινδίες. Ο ανώνυμος τεχνίτης έχει δουλέψει για το κέφι του. Είχε αποκάμει να δουλεύει για τους άλλους, για την πίστη, για τις Ιδέες. Δεν το 'καμε για να παίζει. Μα για να υπογράψει. Δεν υπάρχει τίποτα στον κόσμο που να μη γίνεται. Το πιο απίθανο, το πιο τρομαχτικό. Φτάνει κάποιος να το σκεφτεί.

Τον καλύτερο καφέ στη ζωή μου τον ήπια στη Μόκα. Το καλύτερο τσάι στο Colombo. Όταν ζήτησα τρίτο κύπελλο του Ινδού πού σερβίριζε, θύμωσε. «Θέλεις λοιπόν να χάσεις ό,τι κέρδισες;» μου 'πε. Ο χειρότερος καφές πού πήγα ποτέ στη μάνα μου ήταν αγορασμένος από τη Μόκα. Το χειρότερο τσάι πού αγόρασα ήταν στο Colombo. Από τα ίδια μαγαζιά πού είχα πει.

Ο ζωγράφος Πετριδης, ένας πρόσφυγας από τη Ρωσία που γυάλιζε παπούτσια στη Δραπετσώνα. Ζωγράφιζε το κασέλι του κι έλεγε πως το 'κανε με τον τρόπο που του 'χαν διδάξει στο Πολυτεχνείο της Μόσχας. Μια μικρή λαδοτέμπερα. Ιστορούσε ένα στρατσόχαρτο με λίγες ελιές, δυο κρεμμύδια – το ένα με φύτρο – ένα κομμάτι ψωμί μαύρο και κάτι κουκούτσια δίπλα. Το θέμα ήταν άλλο. Ήταν η λάμπα με το σπασμένο γυαλί. Δε χωρούσε να μπει στο τελάρο. Έμενε κρεμασμένη στον τοίχο και φώτιζε λοξά το τραπέζι.

Οι ναύτες είναι ακροβάτες. Φοράνε θαλασσιές φόρμες ή χακί ξεβαμμένες, γιομάτες μικρές κουκκίδες κόκκινες, πράσινες, μαύρες, άσπρες. Μπορούν ν' ανεβούνε στην κορφή του καταρτιού από ένα σκοινί, χωρίς ν' ακουμπάνε τα πόδια τους πουθενά. Μπορούν να κρατηθούν για μια στιγμή κρεμασμένοι από τα δόντια, να περπατήσουν πάνω σ' έναν κάβο τεντωμένο κι από κάτω τους να κυλάει το ρέμα. Τα χέρια τους είναι γιομάτα σημάδια από χτυπήματα, μαγκώματα. Σε κάποιους λείπει δάχτυλο. Το 'φαγε μακαράς, συρματοσκονιο, βίντσι. Απόμεινε χάμω ζεστό για λίγο. Η γάτα το μύρισε κι έφυγε. Ο σκύλος του καραβιού το γνώρισε και το 'γλειψε. Το σάρωσε το τζόβενο μαζί με τ' άλλα σκουπίδια.

N. Καββαδίας, *Βάρδια*, Εκδόσεις Άγρα, 2009 (απόσπασμα)

Nikos Kavvadias, **Směna** (úryvek)

Představ si, že se probudíš a poprvé se octneš na nějakém místě. Protíráš si červené a unavené oči. Vidiš rozmazaně. Lidi, které sis nikdy ani nepředstavil. Miluješ je. Zaplétáš se s nimi a jste pevně svázaní. Odcházíš. Vzpomeneš si na ně, když budeš na chvílku doma,

v tom momentě, kdy padáš do postele. Za zapamatování stojí jen, když víš, že se vydáš na novou cestu. Utápět se na svém místě a žít se vzpomínkami je pro tebe tím nejhorším odcizením, nejděšnější beznadějí.

V jednom gotickém kostele jsou lavice, když je převrátíš, uvidíš tam vytesané obscénní výjevy. Horší než ty v kamenných chrámech v Indii. Neznámý umělec pracoval pro své potěšení. Vyčerpalo ho pracovat pro jiné, pro víru, pro velké myšlenky. Neudělal je, aby se odreagoval, ale jako svůj podpis. Na světě neexistuje nic, co by se nemohlo stát. I to nejméně pravděpodobné, to nejděšivější. Stačí, aby si to někdo vzal do hlavy.

Nejlepší kafe ve svém životě jsem pil v Moka. Nejlepší čaj v Kolombu. Když jsem požádal Inda, který mě obsluhoval, o třetí pohárek, rozzlobil se. „Chceš přijít o to, co jsi získal?“, řekl mi. Nejhorší kafe, které jsem kdy přinesl své matce, bylo koupené v Moka. Nejhorší čaj jsem si koupil v Kolombu. Ve stejných podnicích, kde jsem je pil.

Malíř Petridis, uprchlík z Ruska, leštil boty v Drapetsoně. Pomaloval svůj kufřík a říkal, že to udělal technikou, kterou ho naučili na Polytechnice v Moskvě. Drobná olejomalba. Znázorňovala balící papír s několika olivami, dvě cibule – jedna klíčila, kus černého chleba a vedle pár pecek. Téma ale bylo jiné. Lampa s rozbitým cylindrem. Nevešla se na kufřík. Zůstala pověšená na zdi a šikmo osvětlovala stůl.

Námořníci jsou akrobati. Nosí montérky modré nebo obarvené na khaki odstín, plné malých červených, zelených, černých a bílých teček. Umí vylézt na vrcholek stěžně po laně, aniž by se kdekoli opírali nohama. Dokážou se na chvilku udržet, když visí jen za zuby, nebo se projít po napnutém laně a pod nimi teče voda. Mají ruce plné stop po ranách a skřípnutích. Některým chybí prst. Usekla jim ho kladka, drátěné lano nebo naviják. Na chvíli zůstal teplý na zemi. Kočka si k němu přičichla a odešla. Lodní pes ho poznal a olízl. Lodní dělník ho smetl společně s ostatními odpadky.

N. Kavadias, *Směna*, Ekdosis Agra, 2009 (úryvek)

Přeložila Hana Coufalová - magisterský cyklus – 1. místo

Glossa – řečtina jako prostředek pro podporu jazykové rozmanitosti

DITA VOŘECHOVSKÁ

Glossa - řečtina jako prostředek pro podporu jazykové rozmanitosti je mezinárodní projekt, kterého se účastní sedm partnerských zemí Evropské unie. Je plánován na tři roky (2009–2012) a financován Evropskou unií v rámci programu celoživotního vzdělávání. Hlavním cílem projektu je vytvoření kompletního e-learningového kurzu novořečtiny pro pokročilé studenty na úrovni C1, C2. Za Českou republiku se ho účastní brněnská Masarykova univerzita – Ústav klasických studií.